

Groepsverzekering, samenwoning en successierechten: een verwittigd verzekerde is er twee waard

De verzekerde die zijn 'partner' als eerste begunstigde van het overlijdenskapitaal van zijn groepsverzekering wil aanduiden, moet zijn overeenkomst aandachtig nalezen om te weten wat dit begrip precies dekt en om elke verrassing te vermijden wanneer de in het groepsverzekeringsreglement voorziene volgorde van begunstiging wordt uitgevoerd.

De verzekerde moet zeker ook nagaan welke voorwaarden van 'wettelijke samenwoning' in zijn woonplaats gelden, om zich een idee te kunnen vormen van de aanslagvoeten die zullen worden toegepast. Hij kan hiervoor een beroep doen op de expertise van zijn verzekeraar.

Wanneer een werkgever een groepsverzekeringsovereenkomst onderschrijft, is het onder andere zijn bedoeling om zijn personeelsleden van een aanvullend inkomen op hun wettelijk pensioen te voorzien, maar ook om hun verwanten te behoeden voor de financiële gevolgen van een eventueel overlijden vóór de afloop van de overeenkomst. De dekking van het overlijdensrisico is dus een essentieel onderdeel van de pensioenplannen.

In elke groepsverzekeringsovereenkomst wordt, naast het bedrag van het overlijdenskapitaal, ook een lijst van de opeenvolgende begunstigden opgenomen waarvan de volgorde op uitdrukkelijk verzoek van de verzekerde kan worden gewijzigd, bij voorbeeld, in functie van de evolutie van zijn gezinssituatie.

Wordt ze niet gewijzigd, dan is de eerste begunstigde de **partner** van de verzekerde. Dit begrip varieert in functie van de verzekeraar of - indien de overeenkomst bij een zelfde verzekeraar is afgesloten - soms ook in functie van de werkgever, verzekeringnemer.

Het begrip partner slaat in elk geval op de echtgenoot en de wettelijk samenwonende van de verzekerde, want de gelijkstelling van deze twee soorten partners is wettelijk verplicht in het domein van de Employee Benefits. Naargelang van de overeenkomsten kan men daar ook de feitelijk samenwonende aan toevoegen.

De nationale wetgever (artikelen 1475 tot 1479 van het Burgerlijk Wetboek) beschouwt de **wettelijke samenwoning** echter als "de toestand van samenleven van twee personen die een schriftelijke verklaring aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeenschappelijke woonplaats hebben afgelegd".

Wat men ook onder de term 'partner' verstaat, enkel de echtgenoot van de bezoldigde verzekerde geniet wettelijk gezien vrijstelling van successierechten op het overlijdenskapitaal dat in het kader van een groepsverzekering wordt uitgekeerd. Alle andere partners moeten deze rechten betalen, maar het tarief ervan hangt af van het soort partner en van de woonplaats van de overledene vermits de successierechten een regionale materie geworden zijn.

Indien de overledene in het Vlaamse Gewest woonde

De **samenwonende** is onderworpen aan de successierechten die tussen 3 en maximum 27% schommelen, naargelang van de omvang van de erfenis.

De Vlaamse wetgever verstaat onder samenwonende:

➤ de wettelijk samenwonende, zoals beschreven in het Burgerlijk Wetboek (zie hiervoor)

of

➤ de perso(o)n(en) die bij het overlijden ten minste één jaar ononderbroken samenwoonde(n) met de overledene en bijdroeg(en) tot de lasten van het gemeenschappelijk leven.

Elke samenwonende die niet aan één van deze voorwaarden voldoet, zal als een derde persoon worden belast waarbij de tarieven oplopen van 45 tot maximum 65%. >>

>>

Indien de overledene in het Waalse Gewest woonde

Enkel de **wettelijk samenwonende** zal aan de tarieven van 3 à 30% worden belast. Maar volgens de Waalse wetgever moet hij niet alleen beantwoorden aan de definitie van wettelijk samenwonende opgenomen in het Burgerlijk Wetboek, maar moet hij nog een aantal voorwaarden vervullen om de gunstige aanslagregeling te kunnen genieten:

➤ hij moet bij de overledene gedomicilieerd zijn

en

➤ de verklaring van wettelijke samenwoning voorzien door het Burgerlijk Wetboek moet meer dan een jaar vóór het overlijden bij de ambtenaar van de burgerlijke stand neergelegd zijn (*)

Broers en zussen, ooms en tantes, neven en nichten kunnen bovendien nooit als samenwonenden van de overledene worden beschouwd. Ze worden belast volgens de percentages voorzien voor de zijverwanten.

Wie geen "wettelijk samenwonende" en geen "zijverwant" is, zal worden belast als een derde persoon, met name aan 30 tot 90%.

(*) Een recent arrest van het Grondwettelijk Hof van 26 november 2009 heeft verklaard dat deze vereiste van de duur van één jaar opgelegd door het Waalse Gewest een schending was van artikelen 10 en 11 van de Grondwet (gelijkheid van alle Belgen voor de wet en genot van de rechten en vrijheden zonder discriminatie). We zijn benieuwd naar de gevolgen van deze beslissing ...

Indien de overledene in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest woonde

De **wettelijk samenwonende** is hij die een verklaring van samenwoning aflegt overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

De aanslagvoeten variëren van 2 tot 30% terwijl ze voor de feitelijk samenwonenden oplopen tot 40 à 80%.

Samengevat

De verzekerde die zijn partner als eerste verkrijger van zijn overlijdenskapitaal wil aanduiden, moet goed nagaan wat het begrip partner precies inhoudt in zijn groepsverzekeringsovereenkomst. Indien zijn levensgezel immers niet onder de contractuele definitie van partner valt, zal hij een bijlage aan zijn individuele polis moeten toevoegen waarin hij de verkrijger bij naam en toenaam aanwijst. Zoniet zal de uitkering in geval van overlijden worden betaald in de volgorde van begunstiging voorzien in het groepsverzekeringsreglement.

Om te weten hoe hoog de successierechten zullen uitvallen, moet diezelfde verzekerde ook de voorwaarden van wettelijke samenwoning nagaan die de wetgever van de woonplaats van de overledene heeft opgelegd.

Tot slot, indien de overledene het statuut van zelfstandige had, zal de begunstigde echtgenoot de vrijstelling van successierechten voorzien voor de loontrekkenden niet kunnen genieten.

Dit is een uiterst delicate en ingewikkelde materie waarbij men vaak een beroep moet doen op de expertise van verzekeraars. Waakzaamheid en voorzichtigheid zijn hier zeker aangewezen.